

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 6. november 2025

Sag BS-46528/2023-HJR
(2. afdeling)

Region Midtjylland
(advokat Jacob Pinborg)

mod

Copydan Verdens TV
(advokat David Neutzsky-Wulff)

I tidligere instans er afsagt dom af Vestre Landsrets 12. afdeling den 1. september 2023 (BS-4136/2021-VLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Poul Dahl Jensen, Michael Rekling, Lars Apostoli, Rikke Foersom og Mohammad Ahsan.

Påstande

Appellanten, Region Midtjylland, har gentaget sin påstand om frifindelse for indstævntes, Copydan Verdens TV's, betalingspåstand. Endvidere har Region Midtjylland gentaget sin selvstændige påstand om, at Copydan Verdens TV skal anerkende, at Region Midtjyllands retransmission og øvrige brug af danske public service-tv-kanaler på hospitaler ikke udgør overføring til almenheden og dermed ikke er ophavsretligt beskyttet.

Copydan Verdens TV har nedlagt påstand om, at regionen til Copydan Verdens TV skal betale 13.864.242,04 kr. med procesrente fra den 11. september 2019 af 1.428.029,90 kr., med procesrente fra den 2. maj 2022 af 4.862.372,14 kr., med procesrente fra den 11. november 2022 af 5.606.071,00 kr. samt med procesrente fra den 18. april 2023 af 1.967.769,00 kr. Copydan Verdens TV har subsidiært nedlagt påstand om, at regionen skal betale et mindre beløb med procesrente

fra de i den principale påstand anførte tidspunkter. Over for regionens anerkendelsespåstand har Copydan Verdens TV påstået stadfæstelse af frifindelsen.

Supplerende om retsgrundlaget

Ophavsretsloven

Efter ophavsretslovens § 83, stk. 1, nr. 1, skal den, der forsætligt eller uagtsomt krænker en rettighed, betale et rimeligt vederlag for krænkelsen til ophavsmanden. Bestemmelsen blev som § 83, stk. 1, indført med vedtagelsen af ophavsretsloven, jf. lov nr. 395 af 14. juni 1995. Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår bl.a., jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, lovforslag nr. L 119, s. 1410:

”Ved udtrykket ”rimeligt vederlag for udnyttelsen” i forslaget til stk. 1 forstås det vederlag eller honorar, som rettighedshaveren ville have haft krav på, såfremt den pågældende udnyttelse var sket retmæssigt, dvs. efter aftale med rettighedshaveren. Eksisterer der ikke noget sædvanligt honorar el.lign. for den pågældende udnyttelse, må vederlaget fastsættes skønsmæssigt.”

Bestemmelsen i § 83, stk. 1, nr. 1, fik sin nuværende affattelse ved lov nr. 1430 af 21. december 2005. Af bemærkningerne hertil fremgår bl.a., jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, lovforslag nr. L 48, s. 1399:

”Forslaget medfører ændringer i § 83, stk. 1-3.

Efter forslagets stk. 1 skal krænkeren betale et rimeligt vederlag. Vederlaget fastsættes ud fra de samme kriterier som efter gældende ret i § 83, stk. 1. Ved rimeligt vederlag forstås det honorar, som rettighedshaveren ville have haft krav på, såfremt krænkeren havde fået tilladelse fra rettighedshaveren, det vil sige et sædvanligt honorar eller lignende. Hvis der ikke eksisterer et sædvanligt honorar for eksempel en standardtakst på området, fastsættes vederlaget skønsmæssigt. Det er domstolene, der i sidste ende vurderer, hvad der er et rimeligt vederlag.”

Af kulturministerens besvarelse af 7. november 2003 af spørgsmål nr. 5 i forbindelse med behandlingen af lovforslag nr. L 17 af 8. oktober 2003 om ændring af ophavsretsloven fremgår:

”Spørgsmål nr. 5:

”Hvorfor mener ministeren, at det er rimeligt, at den forbruger, som modtager licensfinansierede kanaler via kabel-tv, skal betale to gange for dem, både via licensen og via Copy-Dan, mens den forbruger, der modtager DR og TV 2 ad andre veje, kun betaler over licensen?”

Svar:

Det følger af ophavsretsloven, at ophavsmanden har eneret til at råde over sit værk ved offentlig fremførelse, herunder ved udsendelse i radio eller fjernsyn. I ophavsretlig henseende sker der en offentlig fremførelse, både når et beskyttet værk udsendes af et radio- eller fjernsynsforetagende, og når værket videreudsendes i et kabelanlæg. Dette gælder, uanset at værket videreudsendes samtidigt og uændret.

Der skal således ske rettighedsklarering – det vil i praksis sige betaling – for såvel den primære udsendelse af værket i radio og fjernsyn som for videreudsendelsen over kabelanlæg. I praksis opkræves vederlaget for kabelviderespredning af Copy-Dan, Kabel-TV, hos de enkelte kabelanlæg.

Radio- og fjernsynsforetagenderne, fx Danmarks Radio og TV 2, har alene erhvervet rettighederne til at udsende værkerne, mens pligten til at betale vederlag for den fornyede offentlige fremførelse, der finder sted, når udsendelserne videredistribueres i fællesantenneanlæg og kabelanlæg, påhviler ejeren af fællesantenne- og kabelanlægget.

Denne retsstilling er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser efter Bernerkonventionen. Efter denne konvention er medlemslandene forpligtede til at give ophavsmændene en eneret eller i alle tilfælde en ret til vederlag for så vidt angår videreudsendelse i kabelanlæg af radio- eller fjernsynsudsendte værker. Spørgsmålet om at undtage nationale programmer fra det ophavsretlige krav om betaling for samtidig og uændret videreudsendelse i kabelanlæg har indgående været overvejet i forbindelse med revisionerne af ophavsretsloven i 1985 og 1996. Resultatet af overvejelserne blev, at disse programmer ikke bør være undtaget.

Om begrundelsen for de gældende regler om kabelviderespredning anførtes følgende i bemærkningerne til ændringen af ophavsretsloven i 1985 (FT 1984-85, Tillæg A, sp. 2002):

”Efter Bernerkonventionen er der intet til hinder for at gennemføre en undtagelsesbestemmelse for den nationale programspredning i forhold til danske ophavsmænd. Derimod vil det efter ministeriets opfattelse være vanskeligt foreneligt med Danmarks forpligtelser efter Bernerkonventionens art. 11 bis at bringe en sådan bestemmelse i anvendelse overfor rettighedshavere fra andre Bernerkonventionslande. En undtagelse for de nationale programmer vil derfor kunne udgøre en alvorlig belastning for det samarbejde

mellem én fælles dansk opkrævningsinstitution for alle typer af rettigheder og udlandet, som efter kulturministeriets opfattelse må anses for en helt afgørende forudsætning for, at den af ministeriet ønskede forenkling af rettighedsclearingen praktisk kan komme i stand. Lovforslaget indeholder derfor ikke forslag om nogen undtagelse for danske programmer.”

I 1996 blev tvangslicensordningen for kabelviderespredning omlagt til den nugældende ordning baseret på aftalelicens, hvilket skete som følge af et EF-direktiv fra 1993 om satellit- og kabelspredning. Spørgsmålet om undtagelse af nationale programmer blev i den forbindelse rejst på ny, men Folketinget fandt fortsat ikke, at der var grundlag for at undtage de nationale programmer.

Det bør i den forbindelse også tages i betragtning, at danske rettighedshavere ville miste betydelige indtægter, hvis der ikke skulle betales for de nationale programmer, mens udenlandske rettighedshavere fortsat skulle have betaling for kabelviderespredning i Danmark. Dette ville på urimelig vis forrykke balancen mellem danske og udenlandske rettighedshavere på dette område.

Jeg er opmærksom på antenneforeningernes situation i denne henseende, men det er imidlertid fortsat nødvendigt, at Danmark overholder sine internationale forpligtelser efter Bernerkonventionen. Jeg ser derfor ingen mulighed for at ændre ordningen om vederlagsbetaling for kabelviderespredning af nationale programmer.”

EU-Domstolens praksis

Ved dom af 1. marts 2017 i sag C-275/15 (ITV II) udtalte EU-Domstolen bl.a. følgende i relation til public service-tv-kanalers ophavsretlige beskyttelse efter infoc-direktivet (direktiv 2001/29/EF):

”17. Med det tredje spørgsmål, som skal behandles først, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 9 i direktiv 2001/29 og navnlig begrebet »adgang til radio- og TV-spredningstjenesters kabel« skal fortolkes således, at en national lovgivning, hvorefter der ikke foreligger en krænkelse af ophavsretten i tilfælde af umiddelbar videre-spredning pr. kabel, herunder i givet fald via internettet, i det oprindelige sendeområde af værker, der udsendes på TV-kanaler, der er underlagt public service-forpligtelser, er omfattet af og tilladt ved denne bestemmelse.

...

22. Hvad angår formålet med direktiv 2001/29 er dets primære mål at indføre et højt beskyttelsesniveau for ophavsmænd, således at disse kan modtage et passende vederlag for anvendelsen af deres værker, bl.a. i tilfælde af en overføring til almenheden (jf. i denne retning dom af 4.10.2011, Football Association Premier League m.fl., C-403/08 og C-429/08, EU:C:2011:631, præmis 186).

23. Under hensyn til dette høje beskyttelsesniveau for ophavsmænd har Domstolen allerede i forbindelse med besvarelsen af det præjudicielle spørgsmål, der blev forelagt den inden for rammerne af hovedsagen i første instans, fastslået, at begrebet »overføring til almenheden« i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 skal forstås i bred forstand, således som det i øvrigt udtrykkeligt fremgår af 23. betragtning til dette direktiv, og at en retransmission ved hjælp af streaming over internettet som den i hovedsagen omhandlede udgør en sådan overføring (jf. i denne retning dom af 7.3.2013, ITV Broadcasting m.fl., C-607/11, EU:C:2013:147, præmis 20 og 40).

24. Heraf følger, at en sådan viderespredning principielt ikke er tilladt, når der ikke foreligger et samtykke fra den berørte ophavsmand, medmindre den er omfattet af dette direktivs artikel 5, som indeholder en udtømmende opregning af undtagelser og indskrænkninger til den i nævnte direktivs artikel 3 fastsatte ret til overføring til almenheden, således som det bekræftes i dets 32. betragtning.

25. I det foreliggende tilfælde er det ubestridt, at den i hovedsagen omhandlede viderespredning ikke er omfattet af nogen af de undtagelser og indskrænkninger, som er udtømmende opregnet i artikel 5 i direktiv 2001/29.

26. Hvad angår artikel 9 i direktiv 2001/29 fremgår det, som anført af generaladvokaten i punkt 37 og 38 i forslaget til afgørelse, af denne bestemmelse set i lyset af dette direktivs 60. betragtning, at den tager sigte på at opretholde virkningen af bestemmelser inden for andre områder end dem, der harmoniseres ved dette direktiv.

27. En fortolkning af artikel 9 i direktiv 2001/29, hvorefter denne bestemmelse tillader viderespredning som den i hovedsagen omhandlede uden ophavsmændenes samtykke i andre tilfælde end de i dette direktivs artikel 5 opregnede, ville være i strid med ikke blot målet med denne artikel 9, men også med den udtømmende karakter af denne artikel 5, og ville dermed være til skade for virkeliggørelsen af det primære mål med dette direktiv om indførelse af et højt beskyttelsesniveau for ophavsmænd.

28. Det er i denne henseende uden betydning, om den oprindelige udsendelse af de beskyttede værker er sket på TV-kanaler, der er underlagt public service-forpligtelser. Der findes således intet grundlag i direktiv 2001/29 for at yde sådanne kanalers indhold en ringere beskyttelse.

29. Henset til samtlige disse betragtninger skal det tredje spørgsmål besvares med, at artikel 9 i direktiv 2001/29 og navnlig begrebet »adgang til radio- og TV-spredningstjenesters kabel« skal fortolkes således, at en national lovgivning, hvorefter der ikke foreligger en krænkelse af ophavsretten i tilfælde af umiddelbar viderespredning pr. kabel, herunder i givet fald via internettet, i det oprindelige sendeområde af værker, der udsendes på TV-kanaler, der er underlagt public service-forpligtelser, ikke er omfattet af og ikke er tilladt ved denne bestemmelse.”

Ved dom af 11. april 2024 i sag C-723/22 (Citadines) anførte EU-Domstolen bl.a. følgende i relation til, om det udgør overføring til almenheden, at et hotel stillede udsendelser, der blev udsendt gratis på statsligt tv, til rådighed for hotellets gæster på værelser samt i fitnessrummet:

”35. Den forelæggende ret ønsker med sit spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 skal fortolkes således, at tilrådighedsstillelse af TV-apparater på et hotels værelser eller i hotellets fitnessrum, udgør ”overføring til almenheden” i denne bestemmelses forstand, hvis et sendesignal desuden videreføres til disse apparater via hotellets eget kabeldistributionsnet.

36. I denne henseende skal det bemærkes, at ifølge ordlyden af artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 skal ”[m]edlemsstaterne tillægge ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde trådbunden eller trådløs overføring til almenheden af deres værker, herunder tilrådighedsstillelse af deres værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt”.

37. Som Domstolen gentagne gange har fastslået, har ophavsmænd i henhold til denne bestemmelse en præventiv ret, som gør det muligt for dem at komme imellem eventuelle brugere af deres værk og den overføring til almenheden, som disse brugere kunne tænkes at foretage, og dette ved at forbyde denne overføring (dom af 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, præmis 30, og af 22.6.2021, YouTube og Cyando, C-682/18 og C-683/18, EU:C:2021:503, præmis 62 og den deri nævnte retspraksis).

38. Hvad angår indholdet af begrebet "overføring til almenheden" som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 skal det, således som det er fremhævet i 23. betragtning til dette direktiv, opfattes bredt som omfattende enhver overføring til den del af almenheden, som ikke befinder sig på det sted, hvorfra overføringen finder sted, og omfatter enhver sådan form for trådbunden eller trådløs transmission eller retransmission af et værk til almenheden, herunder udsendelse i radio og TV. Det fremgår nemlig af 4., 9. og 10. betragtning til dette direktiv, at det primære formål med direktivet er at indføre et højt beskyttelsesniveau for ophavsmænd, således at disse kan modtage et passende vederlag for anvendelsen af deres værker, bl.a. i tilfælde af en overføring til almenheden (dom af 22.6.2021, YouTube og Cyando, C-682/18 og C-683/18, EU:C:2021:503, præmis 63 og den deri nævnte retspraksis).

39. Som Domstolen gentagne gange har fastslået, omfatter dette begreb i denne henseende to kumulative kriterier, nemlig en overføring af et værk og overførslen heraf til en almenhed, og forudsætter en individuel vurdering (dom af 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, præmis 37, af 2.4.2020, Stim og SAMI, C-753/18, EU:C:2020:268, præmis 30, og af 22.6.2021, YouTube og Cyando, C-682/18 og C-683/18, EU:C:2021:503, præmis 66 og den deri nævnte retspraksis).

40. Med henblik på en sådan vurdering skal der tages hensyn til flere supplerende kriterier, som ikke er selvstændige, men indbyrdes forbundne i forhold til hinanden. Eftersom disse kriterier i forskellige konkrete situationer kan være til stede i stærkt varierende omfang, skal de anvendes såvel individuelt som i forhold til deres samspil med hinanden (dom af 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, præmis 35, og af 22.6.2021, YouTube og Cyando, C-682/18 og C-683/18, EU:C:2021:503, præmis 67 og den deri nævnte retspraksis).

41. Blandt disse kriterier har Domstolen for det første fremhævet brugerens afgørende rolle og det forhold, at dennes handling er bevidst. Denne bruger foretager nemlig en "overføring", når den pågældende med fuldt kendskab til konsekvenserne af sine handlinger medvirker til at give sine kunder adgang til et beskyttet værk, og navnlig når disse kunder i princippet ikke ville have haft adgang til værket, hvis vedkommende ikke havde foretaget denne handling (jf. i denne retning dom af 22.6.2021, YouTube og Cyando, C-682/18 og C-683/18, EU:C:2021:503, præmis 68 og den deri nævnte retspraksis).

42. Desuden har Domstolen fastslået, at det forhold, at en overføring til almenheden som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 sker

med vinding for øje, ikke er uden relevans (dom af 8.9.2016, GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis).

43. For det andet skal beskyttede værker for at være omfattet af begrebet "overføring til almenheden" som omhandlet i denne bestemmelse tillige faktisk overføres til en almenhed (dom af 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, præmis 40, og af 28.10.2020, BY (Fotografisk bevis), C-637/19, EU:C:2020:863, præmis 25 og den deri nævnte retspraksis).

44. I denne henseende har Domstolen præciseret, at begrebet "almenheden" angiver et ubestemt antal potentielle modtagere og desuden indebærer et betydeligt antal personer (dom af 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, C-151/02, EU:C:2003:379, præmis 41, og af 22.6.2021, YouTube og Cyando, C-682/18 og C-683/18, EU:C:2021:503, præmis 69 og den deri nævnte retspraksis).

45. Det følger ligeledes af fast retspraksis, at for at kunne kvalificeres som "overføring til almenheden" skal et beskyttet værk overføres ved anvendelsen af en særlig teknisk fremgangsmåde, der adskiller sig fra den, der hidtil har været anvendt, eller være rettet mod et "nyt publikum", dvs. mod et publikum, som indehaverne af ophavsrettigheden ikke havde taget i betragtning, da de tillod den første overføring til almenheden af deres værk (dom af 22.6.2021, YouTube og Cyando, C-682/18 og C-683/18, EU:C:2021:503, præmis 70 og den deri nævnte retspraksis)."

Anbringender

Region Midtjylland har anført navnlig, at der ved brug af tv på patientstuer mv. og i fællesrum mv. på Region Midtjyllands hospitaler ikke sker overføring af værker til almenheden, jf. ophavsretslovens § 2, stk. 4, nr. 1, som fortolket i overensstemmelse med artikel 3, stk. 1, i infosoc-direktivet (direktiv 2001/29/EF), og EU-Domstolens praksis. Af de kriterier om overføring til almenheden, der kan udledes af Domstolens praksis, er kriteriet om et "ubestemt antal potentielle modtagere" ikke opfyldt, idet der ikke er fri adgang til navnlig patientstuerne. Endvidere er kriteriet "vinding for øje" ikke opfyldt.

Med hensyn til benyttelsen af de danske public service-kanaler – hvilket vil sige DR's kanaler og TV 2's regionale kanaler – på Region Midtjyllands hospitaler er heller ikke kriteriet om "nyt publikum" opfyldt, da personer på hospitalerne allerede har betalt for public service-kanalerne via licensen, jf. herved også EU-Domstolens dom af 16. marts 2017 i sag C-138/16 (AKM).

På den baggrund udgør Region Midtjyllands hospitalers brug af tv på patientstuer mv. og i fællesrum mv. ikke overføring til almenheden og er derfor ikke ophavsretligt beskyttet.

Såfremt Højesteret finder, at der helt eller delvist foreligger overføring til almenheden ved den nævnte brug af tv på regionens hospitaler, skal vederlaget herfor fastsættes på et væsentligt lavere niveau end påstået af Copydan Verdens TV. Det skyldes, at det påståede vederlagskrav ikke er udtryk for et rimeligt vederlag, jf. ophavsretslovens § 83, stk. 1, nr. 1. Det er i øvrigt Copydan, der har bevisbyrden for, at vederlagskravet er rimeligt.

Copydans betalingspåstand er opgjort pr. skærm på hospitalerne, hvilket er i strid med forarbejderne til ophavsretsloven, som må forstås på den måde, at hospitaler skal betale for én tilslutning uanset antallet af interne skærme på det enkelte hospital. Der henvises herved til Folketingstidende 1984-85, tillæg B, Kulturudvalgets betænkning af 10. maj 1985 til lovforslag nr. L 113 og L 114, sp. 1384, og Folketingstidende 1996-97, tillæg A, lovforslag nr. L 77, s. 1933 f.

Desuden er betalingspåstanden opgjort på grundlag af priser, der hverken er gennemsigtige eller passende som foreskrevet i ophavsretslovens § 52 a og artikel 16 i direktivet om kollektiv forvaltning af ophavsret mv. (direktiv 2014/26/EU).

Priserne er i øvrigt udtryk for misbrug af dominerende stilling, jf. herved EU-Domstolens dom af 14. september 2017 i sag C-117/16 (Konkurrences padome), og er væsentligt højere end priserne for tilsvarende ydelser i Sverige og Norge, hvilket taler for, at vederlagskravet skal nedsættes. Det taler også for nedsættelse, at det bortset fra Danmark kun er i Sverige, Norge og Tyskland, at der inden for EU/EØS tages betaling for hospitalers brug af tv.

Copydans vederlagskrav tager ikke højde for den faktiske brug af tv på hospitalerne eller for, at brugen af tv på Region Midtjyllands hospitaler ikke sker med vinding for øje. Vederlagskravet er opgjort på baggrund af priser i en aftale, der blev indgået mellem Copydan og Region Midtjylland den 22. februar 2016 (hospitalsaftalen). Regionen har opsagt aftalen, fordi aftalens priser var urimelige, og fordi Copydan forsøger at tvinge regionerne til at købe rettigheder til at se tv-kanaler, som de ikke ønsker. Aftalen er også afvist af de øvrige regioner.

Hvis vederlagskravet – som det var tilfældet i hospitalsaftalen – skal fastsættes med udgangspunkt i antallet af tv-skærme (tilslutninger) samt under hensyn til, om tv-skærmene er opsat i enten patientstuer mv. (kategori 1) eller i fællesrum mv. (kategori 2), skal vederlaget pr. tv-skærm fastsættes betydeligt lavere end påstået af Copydan.

Copydan har ved opgørelsen af sin betalingspåstand allerede godkendt et fradrag med 718.174 kr., som angår regionens betaling til tv-distributørerne af såkaldt Copydanvederlag og af rettighedsvederlag for TV 2-kanaler. Dette fradrag angår 2019-2020 for Copydanvederlaget og 2019-2022 for rettighedsvederlaget for TV 2-kanaler. Såfremt Højesteret finder, at Region Midtjylland skal betale et vederlag til Copydan, skal dette vederlag reduceres med yderligere 453.104,04 kr. Reduktionen skal ske for at undgå dobbeltbetaling, da regionen allerede har foretaget betaling til tv-distributørerne af Copydanvederlag i perioderne 2016-2018 (modregning) og 2021-2022 (reduktion) og af rettighedsvederlag for TV 2-kanaler i 2019-2022 (reduktion). Betalingerne fremgår af de fremlagte fakturaer.

Copydan Verdens TV har anført navnlig, at Region Midtjyllands brug af tv indebærer to forskellige former for overføring til almenheden, der hver for sig udgør en selvstændig indgriben i rettighedshavernes enerettigheder efter ophavsretslovens § 2, stk. 4, nr. 1. Dette er tilfældet, når regionen videregiver tv-signaler til skærme på hospitalernes patientstuer mv., og når regionen viser tv på skærme i lokaler, hvor der er offentlig adgang, f.eks. fællesrum mv.

De kriterier, der kan udledes af EU-Domstolens praksis om, hvornår der er tale om overføring af værker til almenheden, er opfyldt. De mange tusinde patienter og besøgende, der løbende indfinder sig – samt de øvrige personer fra regionen, der potentielt vil kunne indfinde sig – på regionens hospitaler, opfylder kriteriet om et "ubestemt antal potentielle modtagere" og kriteriet om et "betydeligt antal personer".

Ved vurderingen af, om der er sket overføring til almenheden, tillægger Domstolen det ikke afgørende betydning, om overføringen er sket med vinding for øje, jf. f.eks. dom af 7. marts 2013 i sag C-607/11 (ITV I), præmis 43.

Da regionen ved videregivelsen anvender en ny og særlig teknik, følger det af EU-Domstolens praksis, at det ikke er et krav, at overføringen tillige er rettet mod et nyt publikum. Kriteriet om "nyt publikum" ville i øvrigt være opfyldt, da patienter og besøgende på hospitalerne ikke ville have mulighed for at se eller høre værkerne, hvis regionen ikke havde stillet skærme og indhold til rådighed.

Værker, der udsendes på public service-tv-kanaler, er ophavsretligt beskyttet på lige fod med værker, der udsendes på kommercielle tv-kanaler, jf. EU-Domstolens dom af 1. marts 2017 i sag C-275/15 (ITV II), præmis 28 og 29. Også i forhold til disse kanaler er kriteriet om nyt publikum opfyldt.

Region Midtjylland har på regionens hospitaler gjort brug af tv uden tilladelse og skal derfor betale et rimeligt vederlag, jf. ophavsretslovens § 83, stk. 1, nr. 1. Regionen har ikke bevist, at vederlagskravet er urimeligt højt.

Det rimelige vederlag er det sædvanlige vederlag, som følger af hospitalsaftalen, som regionen og Copydan indgik som ligeværdige parter, og hvorefter regionen skulle betale et beløb pr. skærm/tilslutning, afhængigt af om der var tale om brug af tv i patientstuer mv. (kategori 1) eller tv i lokaler, hvor seerne primært var andre end indlagte patienter og personalet (kategori 2). I hospitalsaftalen, der var gældende fra 2016, indtil regionen opsagde den til udløb i 2018, var der taget et betydeligt hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende for hospitalsdrift, og som førte til en betydelig rabat.

Det sædvanlige vederlag følger endvidere af Copydans aftaler med privathospitaler og andre offentlige institutioner, herunder fængsler. En nedsættelse af vederlaget vil medføre en uforklarlig forskelsbehandling i forhold til bl.a. private hospitaler.

Copydan har ikke påtvunget regionen de aftalte vilkår, og der er ikke tale om misbrug af dominerende stilling.

Regionens sammenligninger med priserne for brug af tv på svenske og norske hospitaler er ikke foretaget på et ensartet grundlag. Det skyldes, at licenserne i Sverige og Norge har et væsentligt mere begrænset indhold end hospitalsaftalen, der omfatter alle rettigheder til retransmission og offentlig visning af de kanaler, der nævnes i hospitalsaftalen. Ved en eventuel sammenligning skal der derfor tages højde for betaling for de rettigheder, der ikke er omfattet af licenserne i Sverige og Norge.

Regionen har selv besluttet, hvilke tv-kanaler regionen ville stille til rådighed for patienter og pårørende. Copydans betalingspåstand er ikke opgjort i strid med ophavsretslovens § 52 a eller artikel 16 i direktivet om kollektiv forvaltning af ophavsret mv., og påstanden er baseret på regionens egne opgørelser over antal skærme omfattet af kategori 1 og kategori 2.

Copydan har reduceret sit betalingskrav med 718.174 kr. for at "skære sagen til". Region Midtjylland har imidlertid ikke krav på modregning eller på reduktion af påstanden med yderligere 453.104,04 kr. Det skyldes, at der ikke er identitet mellem Copydan og de tv-distributører, som regionen har betalt rettighedsvederlag til. Copydan har opfordret regionen til at fremlægge oplysninger om aftalegrundlag med og kontaktpersoner hos tv-distributørerne. Regionen har ikke imødekommet Copydans opfordringer. På den baggrund har regionen ikke krav på fradrag for betalinger foretaget i hospitalsaftalens løbetid (2016-2018) eller i årene 2021 og 2022.

Højesterets begrundelse og resultat

1. Sagens baggrund og problemstillinger

I februar 2016 indgik Copydan Erhverv, der er en del af Copydan Verdens TV, og Region Midtjylland en aftale om benyttelse af tv og radio på regionens hospitaler (hospitalsaftalen) med virkning fra den 1. januar 2016.

Aftalen omfattede hospitalernes brug af tv i patientstuer mv. (kategori 1) samt fællesrum mv., dvs. lokaler, hvor seerne primært var andre end de indlagte patienter og personalet (kategori 2). Af aftalen fremgik, at betalingen for 2016 for kategori 1 udgjorde 65 kr. pr. måned pr. tilslutning (tv-skærm), mens betalingen for kategori 2 udgjorde 615,20 kr. pr. tv-skærm.

I december 2017 opsagde Region Midtjylland hospitalsaftalen til ophør med udgangen af 2018. Region Midtjylland betalte i perioden 2016-2018 i overensstemmelse med de priser, der fulgte af hospitalsaftalen.

Da hospitalerne i Region Midtjylland efter opsigelsen af hospitalsaftalen fortsatte med at gøre brug af tv i patientstuer mv. samt i fællesrum mv., anlagde Copydan Verdens TV (Copydan) denne sag med krav om, at Region Midtjylland for perioden 2019-2022 skal betale ca. 14 mio. kr.

Sagen angår i første række, om hospitalerne i Region Midtjylland ved at gøre brug af tv i patientstuer mv. og i fællesrum mv. har foretaget overføring til almenheden, jf. ophavsretslovens § 2, stk. 4, nr. 1, som fortolket i overensstemmelse med infosoc-direktivets artikel 3, stk. 1 (direktiv 2001/29/EF).

I givet fald angår sagen endvidere, hvor meget Region Midtjylland efter ophavsretslovens § 83, stk. 1, nr. 1, skal betale for den nævnte brug af tv på hospitalerne for perioden 2019-2022, idet regionen efter bestemmelsen skal betale et rimeligt vederlag til Copydan.

Endelig angår sagen, om Region Midtjylland er berettiget til i det vederlag, som regionen i givet fald skal betale til Copydan, at foretage modregning og reduktion for regionens betalinger til tv-distributører af Copydanvederlag og ret-tighedsvederlag for TV 2-kanaler.

2. Overføring til almenheden

2.1. EU-Domstolens praksis

Efter ophavsretslovens § 2, stk. 1, medfører ophavsret til et værk – med de begrænsninger, der følger af loven – eneret til at råde over værket bl.a. ved at gøre

det tilgængeligt for almenheden. Et værk gøres tilgængeligt for almenheden bl.a. ved, at værket fremføres offentligt, jf. § 2, stk. 3, nr. 3.

Der er i § 2, stk. 4, nr. 1 og 2, givet eksempler på, hvad der skal anses som offentlig fremførelse efter § 2, stk. 3, nr. 3. Af bestemmelsen i § 2, stk. 4, nr. 1, fremgår således, at der er tale om offentlig fremførelse, når der sker en trådbunden eller trådløs overføring af værket til almenheden ved udsendelse i radio eller fjernsyn.

Bestemmelsen i § 2, stk. 4, nr. 1, blev indsat i ophavsretsloven ved lov nr. 1051 af 17. december 2002 for at gennemføre artikel 3 i infosoc-direktivet i dansk ret.

Efter infosoc-direktivets artikel 3, stk. 1, tillægger medlemsstaterne ophavs-mænd eneret til at tillade eller forbyde trådbunden eller trådløs overføring til almenheden af deres værker.

Spørgsmålet er, om hospitalers brug af tv udgør overføring til almenheden, jf. ophavsretslovens § 2, stk. 4, nr. 1, der skal fortolkes i overensstemmelse med infosoc-direktivets artikel 3, stk. 1, som denne bestemmelse er forstået og anvendt i EU-Domstolens praksis om, hvornår der foreligger overføring til almenheden.

Af EU-Domstolens praksis om, hvornår der foreligger overføring til almenheden, følger bl.a., at dette beror på en individuel vurdering af, om to betingelser er opfyldt. For det første skal der være tale om overføring af et værk. For det andet skal overføringen ske til en almenhed, jf. i det hele præmis 47-52 i EU-Domstolens dom af 20. april 2023 i de forenede sager C-775/21 og C-826/21 (Blue Air Aviation) samt præmis 39-45 i EU-Domstolens dom af 11. april 2024 i sag C-723/22 (Citadines).

Ved denne vurdering skal der tages hensyn til flere supplerende kriterier, som ikke er selvstændige, men indbyrdes forbundne i forhold til hinanden. Eftersom disse kriterier i forskellige konkrete situationer kan være til stede i varierende omfang, skal de anvendes såvel individuelt som i forhold til deres samspil med hinanden.

EU-Domstolen har i den forbindelse anført bl.a., at der skal lægges vægt på, *om* handlingen er foretaget bevidst, *om* overføringen eventuelt er sket i vindingsøjemed, *om* overføringen er sket til et ubestemt antal potentielle modtagere, og *om* overføringen er sket til et betydeligt antal personer.

Endvidere har EU-Domstolen anført, at det er en betingelse for, at der foreligger "overføring til almenheden", at overføringen af et beskyttet værk enten er sket ved anvendelsen af en særlig teknisk fremgangsmåde, der adskiller sig fra den,

der hidtil har været anvendt, eller at overføringen er rettet mod et "nyt publikum", dvs. mod et publikum, som indehaverne af ophavsrettigheden ikke havde taget i betragtning, da de tillod den første overføring til almenheden af deres værk.

2.2. Den konkrete vurdering

Det er ubestridt, at Region Midtjyllands hospitaler ved den skete brug af tv i patientstuer mv. og i fællesrum mv. har foretaget overføring i infosoc-direktivets artikel 3, stk. 1's forstand. Spørgsmålet er, om overføringen er sket til almenheden.

Henset til, at der løbende befinder sig flere tusinde patienter på Region Midtjyllands hospitaler med en gennemsnitlig indlæggelsestid på få dage, hvortil kommer besøgende og hospitalernes personale, finder Højesteret, at overføringen er sket til et ubestemt antal potentielle modtagere og til et betydeligt antal personer.

Uanset om overføringen af tv-signalerne (videresendelsen), der er sket via hospitalernes egne kabelnetværk, kan anses for at være sket ved en særlig teknisk fremgangsmåde, der adskiller sig fra den, som hidtil har været anvendt, er der under alle omstændigheder tale om, at videresendelsen retter sig mod et nyt publikum. Højesteret har herved lagt vægt på, at det følger af besvarelser af en række folketingsspørgsmål, at en rettighedshaver i Danmark med den oprindelige tilladelse må antages alene at have givet tilladelse til den primære udsendelse, men ikke til videresendelse f.eks. over kabelanlæg, hvilket efter Højesterets opfattelse også må gælde videresendelse via hospitalers netværk til bl.a. patienter og besøgende. En rettighedshaver i Danmark kan således ikke antages at have taget i betragtning, at der ville ske den nævnte videresendelse af værket, da den pågældende oprindeligt gav tilladelse til udsendelse af et værk i tv. Der henvises herved til kulturministerens besvarelse af 7. november 2003 af spørgsmål nr. 5 og af 11. november 2003 af spørgsmål nr. 11 i forbindelse med behandlingen af lovforslag nr. L 17 af 8. oktober 2003 om ændring af ophavsretsloven samt besvarelse af spørgsmål nr. S 1158 af 11. maj 2005 vedrørende distribution af radio- og tv-udsendelser i kabel- og fællesantenneanlæg.

I forlængelse heraf finder Højesteret, at kriteriet om nyt publikum også er opfyldt for så vidt angår de danske public service-tv-kanaler (DR's kanaler og TV 2's regionale kanaler), idet der ikke i relation til infosoc-direktivet foretages en sondring mellem public service-tv-kanaler og andre tv-kanaler. Dette følger bl.a. af EU-Domstolens dom af 1. marts 2017 i sag C-275/15 (ITV II) samt af EU-Domstolens dom af 11. april 2024 i Citadines-sagen.

På den anførte baggrund tiltræder Højesteret, at der er tale om overføring til almenheden, når Region Midtjylland har givet adgang til tv-udsendelser på hospitalernes patientstuer mv. og i fællesrum mv., jf. ophavsretslovens § 2, stk. 4, nr. 1, jf. infosoc-direktivets artikel 3, stk. 1. Det kan ikke føre til et andet resultat, at overføringen ikke er sket med vinding for øje, da det følger af EU-Domstolens praksis, at dette ikke har afgørende betydning for, om der foreligger overføring til almenheden, jf. præmis 50 i EU-Domstolens dom i de forenede sager C-775/21 og C-826/21 (Blue Air Aviation).

3. Rimeligt vederlag

Da der efter det foran anførte er sket overføring til almenheden, følger det af ophavsretslovens § 83, stk. 1, nr. 1, at Region Midtjylland til Copydan skal betale et rimeligt vederlag for udnyttelsen, der bestod i den skete brug (videresendelse) af tv på regionens hospitaler i perioden 2019-2022.

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår, at der med udtrykket "rimeligt vederlag for udnyttelsen" forstås det vederlag eller honorar, som rettighedshaveren ville have haft krav på, såfremt den pågældende udnyttelse var sket retmæssigt, dvs. efter aftale med rettighedshaveren. Hvis der ikke eksisterer noget sædvanligt honorar eller lignende for den pågældende udnyttelse, må vederlaget fastsættes skønsmæssigt.

Copydan har til støtte for sit vederlagskrav i første række henvist til de priser for brug af tv, der fremgår af hospitalsaftalen, og til de priser, der fremgår af Copydans efterfølgende aftaler med privathospitaler mv.

Spørgsmålet er, om de nævnte aftaler udgør dokumentation for, hvad der er det sædvanlige vederlag for den skete brug af tv, og som derfor skal lægges til grund ved vurderingen af det rimelige vederlag.

Henset til, at hospitalsaftalen var den første og hidtil eneste aftale vedrørende offentlige hospitalers brug af tv, og at det må lægges til grund, at Region Midtjylland opsagde aftalen, bl.a. fordi den aftalte pris for brug af tv efter regionens opfattelse var for høj, finder Højesteret, at prisen i hospitalsaftalen ikke kan anvendes som dokumentation for det sædvanlige vederlag på området.

Endvidere finder Højesteret, at der heller ikke kan lægges vægt på priserne i de øvrige fremlagte aftaler, herunder aftaler med privathospitaler om deres brug af tv, som dokumentation for det sædvanlige vederlag i forhold til Region Midtjyllands brug af tv. Der er herved bl.a. lagt vægt på, at privathospitalsaftalerne er nærmest identiske med hospitalsaftalen, og at de alle er indgået efter hospitalsaftalen.

På den anførte baggrund finder Højesteret, at Copydan ikke har dokumenteret, at der eksisterer et sædvanligt vederlag for den skete brug af tv på regionens hospitaler. Det rimelige vederlag må derfor fastsættes skønsmæssigt.

Højesteret bemærker i den forbindelse, at det efter det oplyste må lægges til grund, at der i langt størstedelen af landene inden for EU/EØS ikke opkræves vederlag for brug af tv på offentlige hospitaler. Hertil kommer, at der i Norge og Sverige anvendes priser, der umiddelbart forekommer noget lavere end de priser, som fremgik af hospitalsaftalen, og som Copydans vederlagskrav i denne sag er opgjort med udgangspunkt i.

Højesteret har ved den konkrete vurdering af, hvad der kan anses for det rimelige vederlag for Region Midtjyllands brug af tv på regionens hospitaler i perioden 2019-2022, lagt vægt på antallet af tv-skærme (tilslutninger) og på, om tv-skærmene var opsat i enten patientstuer mv. (kategori 1) eller i fællesrum mv. (kategori 2). Der er enighed om, at der pr. 1. januar 2019 og 1. december 2022 var henholdsvis 2.561 og 3.496 kategori 1-skærme, mens der i hele perioden var 106 kategori 2-skærme.

Herudover har Højesteret lagt vægt på, at det på en del hospitaler i Region Midtjylland alene har været muligt at se et begrænset antal kanaler i forhold til det antal, som Copydan har taget udgangspunkt i ved beregningen af vederlagskravet.

Endvidere har Højesteret lagt vægt på, at Region Midtjyllands brug af tv på hospitalerne er sket som led i ikke-kommerciel virksomhed.

På den anførte baggrund og efter en samlet vurdering finder Højesteret, at det rimelige vederlag, som Region Midtjylland skal betale til Copydan for regionens brug af tv på regionens hospitaler i perioden 2019-2022, skønsmæssigt kan fastsættes til 4.000.000 kr.

4. Modregning og reduktion

Det er ubestridt, at Region Midtjylland i hospitalsaftalens løbetid 2016-2018 og i perioden 2019-2022 har betalt tv-distributørerne i alt 1.171.278,04 kr. for såkaldt Copydanvederlag og rettighedsvederlag for TV 2-kanaler.

Copydan har ved opgørelsen af sin betalingspåstand foretaget et delvist fradrag på 718.174 kr. for de nævnte betalinger. Dette fradrag angår perioden 2019-2020 for Copydanvederlaget og perioden 2019-2022 for rettighedsvederlaget for TV 2-kanaler. Region Midtjylland er som følge af Copydans anerkendelse berettiget til et fradrag på 718.174 kr. i vederlaget på 4.000.000 kr.

Region Midtjylland har gjort gældende, at Copydans vederlagskrav skal reduceres med yderligere 453.104,04 kr. for så vidt angår perioderne 2016-2018 og 2021-2022, hvor regionen – i lighed med de perioder, hvor Copydan har anerkendt et fradrag – har betalt Copydanvederlag til tv-distributørerne, samt 2019-2022, hvor regionen også har betalt rettighedsvederlag for TV 2-kanaler til tv-distributørerne.

Som sagen er forelagt, finder Højesteret, at Region Midtjyllands betalinger af samlet 453.104,04 kr. må behandles på samme måde som betalingerne af samlet 718.174 kr., som Copydan har anerkendt fradrag for. På denne baggrund finder Højesteret, at Region Midtjylland er berettiget til i vederlaget på 4.000.000 kr. at foretage modregning og reduktion med yderligere 453.104,04 kr., således at der i alt skal fradrages 1.171.278,04 kr.

5. Konklusion

Region Midtjylland skal til Copydan betale 4.000.000 kr. for regionens brug af tv på regionens hospitaler i perioden 2019-2022. I dette beløb skal fradrages 1.171.278,04 kr., således at regionen skal betale 2.828.721,96 kr. til Copydan.

Højesteret stadfæster landsrettens frifindelse af Copydan for Region Midtjyllands selvstændige påstand om, at Copydan skal anerkende, at Region Midtjyllands retransmission og øvrige brug af danske public service-tv-kanaler på hospitaler ikke udgør overføring til almenheden og dermed ikke er ophavsretligt beskyttet.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes med den ændring, at Region Midtjylland inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse til Copydan Verdens TV skal betale 2.828.721,96 kr. med procesrente af 1.428.029,90 kr. fra den 11. september 2019 og af 1.400.692,06 kr. fra den 2. maj 2022.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger for landsret eller Højesteret til den anden part.